

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
REGIONŲ EKONOMINĖS PLĖTROS
ĮSTATYMAS**

2018 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir uždaviniai

1. Šiuo įstatymu yra apibrėžiamos valstybės politikos, kuria siekiama tolygios ir sparčios regionų ekonominės plėtros, formavimo pagrindinės nuostatos, įgyvendinimo principai, regionams teikiamos valstybės paskatos ir paramos priemonės.

2. Įstatymas nustato valstybės prievolę išskirti prioritetinius regionų centrus, turinčius ekonominio augimo ir naujų darbo vietų kūrimo potencialą, bei prievolę įgyvendinti veiksmingą valstybinę prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros politiką - sutelkti šio tikslo įgyvendinimui reikalingus institucinius, finansinius, investicijų pritraukimo bei žmogiškuosius išteklius.

3. Įstatymas nustato prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros politikos tikslus bei vertinimo rodiklius.

2 straipsnis. Strateginis valstybės tikslas įgyvendinant regionų ekonominės plėtros politiką

1. Strateginis regionų ekonominės plėtros politikos tikslas – tolygi Lietuvos regionų plėtra, kuri pasiekama į prioritetinius regionų centrus pritraukiant investicijas, parengiant verslui reikalingą infrastruktūrą, žmogiškuosius išteklius ir tokiu būdu užtikrinant gerai apmokamų darbo vietų sukūrimą prioritetiniuose regionų centruose.

2. Svarbiausias artimiausio dešimtmečio Lietuvos regionų ekonominės plėtros politikos tikslas yra užtikrinti tolygią ir sparčią prioritetinių regionų centrų ekonominę plėtrą, taip sustabdant ekonominių ir socialinių skirtumų tarp didžiųjų miestų ir regionų didėjimą.

3 straipsnis. Prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros politikos pagrindiniai vertinimo rodikliai

Strateginio valstybės regionų ekonominės plėtros politikos tikslo pasiekimo vertinimo rodikliai:

1. iki 2025 metų pasiekti, kad vidutinis atlyginimas prioritetinių regionų centruose nesiskirtų daugiau kaip 15 procentų, o juose, neįskaitant didžiųjų miestų, sukuriama bendrojo vidaus produkto vertė išaugtų ne mažiau kaip 2 kartus;

2. pasiekti, kad nedarbas mažesniųjų miestų savivaldybėse 2025 metais neviršytų 115 proc. vidutinio šalies nedarbo lygio;

3. užtikrinti, kad prioritetinių regionų centruose verslui teikiamų paslaugų, infrastruktūros kokybės, teisinio reguliavimo ir regioninę specializaciją atitinkančių kvalifikuotų darbuotojų pasiūlos rodikliai 2020 metais atitiktų Ūkio ministerijos patvirtintus gerosios praktikos reikalavimus.

4 straipsnis. Prioritetinių regionų centrų apibrėžimas

1. Atsižvelgiant į Lietuvoje susiformavusias regionų pramoninės gamybos tradicijas, tradicinių pramonės centrų plėtros potencialą ir juose sukurtą investicijų pritraukimo infrastruktūrą, prioritetiniais regionų ekonominės plėtros centrais laikyti šiuos miestus, kurie:

- 1) arba yra didmiesčiai, kuriuose yra galimybė plėtoti aukštųjų technologijų sričių ekonomiką bei juose jau yra sukurti reikalingi integruoti mokslo, studijų ir verslo slėniai;
- 2) arba yra tradiciniai regioniniai pramonės centrai, kuriuose plėtojamos laisvosios ekonominės zonos ar pramonės parkai;
- 3) arba yra tradiciniai pramonės miestai, su išplėtotą pramonine gamyba:

2. Prioritetiniais regionų ekonominės plėtros centrais laikomi šie miestai: Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys, Alytus, Marijampolė, Telšiai, Tauragė, Utena, Mažeikiai, Ukmergė.

5 straipsnis. Prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros strategijos ir regionų ekonominė specializacija

1. Strateginio regionų ekonominės plėtros politikos tikslo ir svarbiausių rodiklių valstybė siekia įgyvendindama prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros strategijas.

2. Prioritetinių regionų centrų plėtros strategijos turi numatyti:

- 1) konkrečią prioritetinio regiono centro ekonominės plėtros specializaciją, kuri nurodo, kokioms gamybinėms pramonės ir paslaugų sritims prioritetiniame regiono centre bus skiriamas didžiausias dėmesys;
- 2) kokie tikslai ir uždaviniai keliami prioritetinio regiono centro ekonominei plėtrai, kokios priemonės tikslų pasiekimui turi būti įgyvendinamos ir kokiais veiklos rodikliais matuojama pasiekta pažanga;
- 3) trumpalaikes, vidutinio laikotarpio ir ilgalaikes regiono demografines projekcijas;
- 4) prioritetinio regiono centro plėtrai reikalingų profesinių kompetencijų žemėlapių ir priemonės šių kompetencijų plėtotei;
- 5) išsamų regiono infrastruktūros plėtros planą.

3. Regiono ekonominės plėtros strategijoje apibrėžta prioritetinio regiono centro ekonominės plėtros specializacija gali būti peržiūrėta ne dažniau kaip kas 5 metai.

6 straipsnis. Prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros politikos formavimo ir įgyvendinimo institucijos

1. Prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros politiką formuoja ir ją įgyvendina šios institucijos:

- 1) Ūkio ministerija rengia ir tvirtina prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros politiką, regionų ekonominės plėtros strategijas, rengia siūlymus dėl reikiamų ekonominių paskatų ir finansinių instrumentų;
- 2) Švietimo ministerija yra atsakinga už regioninę specializaciją atitinkančią prioritetinių regionų centrų darbuotojų kompetencijos ugdymą;
- 3) Susiekimo ministerija yra atsakinga už specialios regionų susisiekimo gerinimo programos parengimą;
- 4) Regionų ekonominės plėtros politiką įgyvendina prie Ūkio ministerijos veikianti Regionų ekonominės plėtros agentūra, kuriai suteikiami reikiami įgaliojimai ir ištekliai;
- 5) Už investicijų pritraukimą į prioritetinius regionų centrus pagal jų strategijose apibrėžtą regioninę specializaciją atsakinga Ūkio ministerijos įsteigta agentūra „Investuok Lietuvoje“;
- 6) Regionų ekonominės plėtros politikos įgyvendinimo priemonės finansuoja Lietuvos strateginių investicijų fondas;
- 7) Už verslumo skatinimą, tvarią verslo plėtrą bei eksporto plėtrą atsakinga Ūkio ministerijos įsteigta agentūra „Versli Lietuva“.

7 straipsnis. Regionų ekonominės plėtros agentūros veikla ir funkcijos

1. Regionų ekonominės plėtros agentūra:

- 1) Rengia prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros strategijų įgyvendinimo priemonių planą ir suderina jį su visomis įgyvendinančiomis institucijomis;
- 2) Koordinuoja visų įgyvendinančių institucijų veiklą;
- 3) Vykdo prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir analizę;
- 4) Kiekvienais metais skelbia atnaujintą regionų ekonominės plėtros indeksą, kuris sudaromas pagal skaidrią bei viešai prieinamą metodiką ir yra paremtas svarbiausiais regionų ekonominio vystymosi rodikliais: nedarbo lygiu, vidutiniu mėnesio atlyginimu, kainų lygiu, gyventojų pasitenkinimo viešosiomis paslaugomis indeksu, viešosios infrastruktūros kokybe ir kitais svarbiais rodikliais.

2. Pavesti Vyriausybei iki 2018 m. liepos 1 d. parengti ir pateikti Seimui svarstyti Regionų ekonominės plėtros agentūros įstatymo projektą, kuriame būtų numatyta, kad agentūra pradeda veikti nuo 2019 m. sausio 1 d.

8 straipsnis. Regioninės ekonominės plėtros politikos prioritetinis finansavimas ir ekonominės paskatos

1. Valstybės ekonominei politikai, įskaitant ir šiame įstatyme apibrėžtą regioninės plėtros politiką, įgyvendinti Vyriausybė, remdamasi geriausia Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EPBO) šalių patirtimi, įpareigojama įsteigti Lietuvos strateginių investicijų fondą (LSIF). Fondo steigimo nuostatas, įgaliojimus bei naudojamus išteklius apibrėžia specialus įstatymas.

2. LSIF veiklos biudžetą sudaro Europos Sąjungos, tarptautinių finansinių institucijų, valstybės biudžeto lėšos. Savo veikloje fondas naudoja inovatyvias finansinės inžinerijos priemones, prioritetu laikant investicijas į įmonių įstatinį kapitalą.

3. Lietuvos strateginių investicijų fondo lėšos gali būti panaudotos šioms regioninės ekonominės plėtros politikos priemonėms finansuoti:

1) laisvųjų ekonominių zonų ir pramonės parkų kūrimui, jų infrastruktūros plėtrai ir priemonėms, kurių reikia investicijoms pritraukti;

2) investavimui į prioritetiniuose regionų centruose investuojančių įmonių kapitalą.

4. Lietuvos strateginių investicijų fondo lėšos šiame straipsnyje numatytiems tikslams finansuoti būtų investuojamos atsižvelgiant į prioritetinių regionų centrų ekonominės plėtros specializaciją.

5. Vyriausybė kas 5 metai nustato, kokia Lietuvos Strateginių investicijų fondo lėšų dalis skiriama regionų ekonominės plėtros politikos įgyvendinimo priemonėms.

6. Fondas rengia kasmetines veiklos ataskaitas ir už savo veiklą atsiskaito Vyriausybei.

7. Pavesti Vyriausybei:

1) Iki 2018 m. kovo 1 d. pateikti Seimui svarstyti Lietuvos strateginių investicijų fondo įstatymo projektą.

2) Iki 2019 m. sausio 1 d. įsteigti Lietuvos Strateginių investicijų fondą (LSIF).

9 straipsnis. Savivaldybių mokestinė motyvacija

Vyriausybė iki 2018 m. liepos 1 d. pateikia Seimui parengtų įstatymų projektus, kuriuose būtų įtvirtintos tokios savivaldybių mokestinės motyvacijos nuostatos:

1. gyventojų pajamų mokesčių pajamų prieaugis, kuris atsiranda investuotojui prioritetiniame regiono centre sukūrus naujų darbo vietų, liktų regiono savivaldybių biudžetuose;

2. prioritetinių regionų centrų savivaldybės gautų papildomas biudžeto dotacijas, kurių dydis atitiktų lėšų kiekį, kurį savivaldybės biudžetas papildomai surenka iš gyventojų pajamų mokesčio prieaugio pritraukus naują investuotoją.

10 straipsnis. Agentūros „Investuok Lietuvoje“ regioninių padalinių ir atstovybių užsienyje steigimas.

1. Siekiant pritraukti užsienio kapitalo įmones į prioritetinius regionų centrus, Ūkio ministerija iki 2018 m. liepos 1 d. priima sprendimus, kurie sudarytų galimybes visuose prioritetiniuose regionų centruose įsteigti agentūros „Investuok Lietuvoje“ regioninius padalinius.

2. Ūkio ministerija iki 2018 m. liepos 1 d. Vokietijoje, Jungtinėje Karalystėje, Švedijoje, Suomijoje, Norvegijoje ir Danijoje įsteigia specializuotas agentūros „Investuok Lietuvoje“ atstovybes, kurios išnaudodamos čia veikiančių lietuvių bendruomenių potencialą, skatina šių šalių gamybinių ir paslaugų įmonių investicijų pritraukimą į Lietuvos prioritetinius regionų centrus.

3. Ūkio ministerija iki 2018 m. liepos 1 d. parengia ir pateikia Vyriausybei tvirtinti programą „Prisijunk prie Lietuvos“, kurios nuostatos atitiktų Airijoje įgyvendinamą analogišką programą. Ši

programa turi numatyti, kad asmeniui, kuriam pavyksta į Lietuvą pritraukti naujas darbo vietas sukuriančią bendrovę, bus mokama mažiausiai 1500 eurų premiją už vieną sukurtą darbo vietą, bet ne daugiau kaip 150 tūkst. eurų ir tik tuo atveju, jeigu darbo vieta išsaugoma daugiau nei dvejus metus.

11 straipsnis. Kvalifikuotos darbo jėgos prioritetiniuose regionų centruose parengimas

Vyriausybė iki 2018 m. liepos 1 dienos pateikia Seimui svarstyti parengtus reikalingų įstatymų projektus, kuriais įgyvendinama profesinio ugdymo ir perkvalifikavimo sistemos reforma, atitinkanti šios regionų ekonominės plėtros politikos tikslus:

1. Profesinio ugdymo įstaigos yra pertvarkomos taip, kad į jų valdymą būtų įtraukti regione veikiančių asocijuotų verslo struktūrų atstovai, taip pat sparčiai plečiamos pameistrystės programos;

2. Vyriausybės nustatyta tvarka 10 proc. visų valstybės patvirtintų studijų universitetuose ir kolegijose krepšelių pagal studijuoti stojančių studentų proporcijas paskirstoma prioritetinių regionų centrų (išskyrus tris didžiuosius miestus) savivaldybėms, kurios šiuos krepšelius privalo panaudoti regionui reikalingų profesijų užsakymui;

3. sukuriamos naujos profesinio ugdymo ir kvalifikacijos kėlimo programos, atitinkančios prioritetinio regiono centro ekonominės plėtros specializaciją bei investuotojų poreikius, ir numatomas tuos poreikius atitinkantis programų finansavimas.

12 straipsnis. „Sugrįžtančios Lietuvos“ programos sukūrimas ir įgyvendinimas.

Vyriausybė iki 2018 m. kovo 1 d. patvirtina Ūkio ministerijos parengtą talentų susigrąžinimo į prioritetinius regionų centrus specialią programą, „Sugrįžtanti Lietuva“. Ją įgyvendina Regionų ekonominės plėtros agentūra kartu su agentūra „Investuok Lietuvoje“, kuri turi padėti į savo gimtuosius regionus iš užsienio sugrįžti ir įsidarbinti naujose įmonėse iš regiono kilusiems jauniems profesionalams.

13 straipsnis. Greitojo susisiekiimo tarp prioritetinio regiono centro ir nutolusių regiono miestelių programos įgyvendinimas

Vyriausybė iki 2018 m. liepos 1 d. patvirtina Susiekiimo ministerijos parengtą specialią regionų susisiekiimo gerinimo programą, kuri turi numatyti, kad:

1. būtų skiriamos papildomos lėšos ir plėtojama susisiekiimo transporto infrastruktūra 50 kilometrų spinduliu aplink prioritetinį regiono centrą, sudarant galimybes darbuotojams patogiai atvykti į darbą prioritetiniuose regionų centruose;

2. sudarytos galimybės darbuotojams iš mažesnių miestelių ir kaimų nemokamai atvykti į prioritetinių regionų centruose esančias laisvasias ekonomines zonas ir pramonės parkus.

14 straipsnis. Paramos jauniems profesionalams įsigyjant būstą programa

1. Vyriausybė, iki 2018 m. liepos 1 d. parengia ir pateikia Seimui svarstyti Lietuvos Respublikos Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo pataisas, kuriose būtų apibrėžta nauja speciali Paramos jauniems profesionalams įsigyjant pirmąjį būstą programa, kurioje turi būti numatyta:

1) Diferencijuota valstybės pagalba jaunų profesionalų šeimoms, norinčioms regionuose (išskyrus tris didžiuosius miestus) įsigyti pirmąjį būstą; jaunai šeimai,

turinčiai 1 vaiką – kompensuojant 10 proc. pradinio įnašo sumos; jaunai šeimai, auginančiai 2 vaikus – kompensuojant 15 proc. pradinio įnašo sumos; jaunai šeimai, turinčiai 3 ir daugiau vaikų – kompensuojant 20 proc. pradinio įnašo sumos.

2) Teisė jaunoms šeimoms panaudos sutartimi regionuose įgyti laisvos valstybinės žemės sklypus, kurie yra tinkami gyvenamųjų namų statybai, kartu įsipareigojant per nustatytą laiką jame pasistatyti gyvenamąjį namą bei per 10 metų šį sklypą išsipirkti arba kitaip įgyti jį nuosavybėn, įsipareigojant jo 10 metų neparduoti.

15 straipsnis. Kasmetinė Vyriausybės ataskaita Seimui

1. Kasmetinėje Vyriausybės ataskaitoje Seimui turi būti pateikiama ataskaita apie šiuo įstatymu apibrėžtos regionų ekonominės plėtros politikos įgyvendinimą, atsiskaitant už pagrindinių šiame įstatyme apibrėžtų veiklos rodiklių pasiekimą.

2. Ataskaitoje taip pat turi būti pateikti nauji metiniai prioritetai ir planuojami jų pagrindiniai veiklos rodikliai, kuriais būtų spartinama regionų ekonominė sanglauda. Jeigu kurie nors pagrindiniai veiklos rodikliai nėra pasiekiami arba regionų ekonominė situacija blogėja, turi būti pateikiama išsami analizė, dėl kokių priežasčių jie nėra pasiekiami arba padėtis blogėja bei kokių konkrečių priemonių bus imamasi padėčiai keisti per artimiausią laikotarpį.

16 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas. Įstatymo suderinimas

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

Vyriausybė iki 2018 liepos 1 d. pateikia Seimui šiame įstatyme numatytus naujus įstatymų projektus bei kitų įstatymų pataisų projektus, priderinančius juos prie šio įstatymo nuostatų.

Teikia:

Andrius Kubilius

Dainius Kreivys